

KOZLUÖREN KÖYÜ (MANİSA İLİ SOMA İLÇESİ) TAHTACI KADIN GİYİMİ

Melda ÖZDEMİR*

Özet

Yöresel giysiler, Türk kültürünün en zengin ve gösterişli dallarından biridir. Yöresel giysi denildiği zaman, dünyada birçok milletin benimsediği milletlerarası giysi, moda giysiler dışında; her milletin tarihinden gelen, günümüzde sadece halk oyunları ekiplerinin üzerinde görülen, özel günlerde giyilen veya bazı köylerde yaşatılan, çoğu müze vitrinlerine kaldırılmış giysiler anlaşılmaktadır. Giyim, giyinen bireyin sosyal durumunu, yaşını, kişilik ve karakterini, ekonomik durumunu ve toplumdaki yerini belirleyen, bireysel, toplumsal ya da ulusal özellikler gösteren bir olgudur. O toplumun ya da ulusun coğrafi konumu ve tarihi, sosyoekonomik koşulları direkt giyimi etkilemektedir. Bu etkiler bazı bölgelerde yoğun olarak görülmektedir. Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaşayan bir Alevi Türkmen topluluğu olan Tahtacıların giyim kuşamları da canlı renkleri, çeşitli materyaller ile süslü giyim aksesuarları ile büyük bir kültürel zenginliğe sahiptir. Bu çalışmada Kozluören köyünde günümüzde kullanılan geleneksel kadın giyim elemanları belirlenmiştir. Yörenin geleneksel giyimleri renk uyumları, estetik, boyut, kullanış, rahatlık ve fonksiyonel zenginlik açısından son derece dikkat çekicidir. Yöre kadın giysileri temelde deyre, könçek, göynek, önlük, bel kuşağı ve süslü başlıklardan oluşmaktadır

Anahtar Kelimeler: Soma, Tahtacı Türkmenleri, gelenek, giyim-kuşam, Kozluören kadın giyimi

TAHTACI WOMEN COSTUME OF KOZLUOREN VILLAGE (SOMA TOWNSHIP, PROVINCE OF MANISA)

Abstract

Regional costumes are one of the richest and splendid branches of national culture in Turkey. In addition to fashion uniquely adapted internationally, the reference to regional costumes generally invoke also the notion of clothing deep rooted in history either in the museums or those worn on special occasions such as folkloric events. Dressing is a phenomenon which depicts an individual's social and economic status, age group, level of culture and personality. A society's geographical location, history and socioeconomic conditions directly impact the attire styles and clothing. These influences are seen to be most saturated in some regions. Woodsters (Tahtacılar) are a libertarian Aliwite sect Turkmen community resident

* Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, El Sanatları Bölümü, Ankara/Türkiye,
omelda@gazi.edu.tr
doi:10.12973/hbvd.69.108

in the Aegean and Mediterranean regions. Woodsters possess a cultural wealth reflected in their lively colored attires and clothing accessories decorated with various materials. In this study the traditional female clothing elements currently in use at the Kozluören Village have been identified. This region's traditional clothing is extremely interesting in terms of color coordination, aesthetics, dimensionality, practicality, comfort and functional utility. The female attires of this geography fundamentally consist of elements locally referred to as deyre(deyre), koençek(könçük), goeynek(göynek), oenluek(önlük), waist band and ornamented headwear.

Keywords: Soma, Tahtacı Turks, tradition, clothing/costume, Kozluören women's dress

Giriş

Giyim insanı dış etkilere karşı koruyan bir araç, süslenme arzusunu ortaya çıkaran bir sanat, kişisel görünüş ve günlük yaşantıyı yansıtan dinamik ve toplumsal bir olgudur. Giyim aynı zamanda insanların yaşam biçimini belirten bir gösterge olduğundan önemli maddi kültür öğelerinden biridir.

Toplumları ve bireyleri çeşitli yönleri ve boyutları ile tanımada ele alınması gereken önemli yapılardan biri giysi kültürleridir. Çünkü bir toplumun giysi kültürü, bize o toplumun özgün çevre koşullarını, ekonomik yapı ve olanaklarını, çeşitli gelenek ve törelerini değer yargılarını, estetik ve sanatsal özelliklerini, etik değerlerini kapsamlı bir biçimde tanıma konusunda oldukça önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bilincin oluştuğu çağdaş toplumlar kendilerini daha iyi tanımak ve tanıtmak amacıyla giysi kültürleriyle ilgili geniş kapsamlı çalışmalar yapmışlar, giysi müzeleri kurmuşlar, etnografya müzelerinde giysi ile ilgili objelere önemli yer ayırmışlar ve büyük koleksiyonlar oluşturmuşlardır (Erden 1998:6).

Türk kültürü içinde yer alan giyim kuşama ait özellik ve kaynakların varlığı Orta Asya'ya kadar uzanmaktadır. Bu bağlamda Türk giyim kuşamının; uzun tarihi geçmişi, yayıldığı geniş coğrafi alan, etkileşim halinde olduğu kültürler ve değişen inanç sistemleri ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Her dönemde çeşitli etkenlerin sebep olduğu sonuçlar doğrultusunda birbirinden ayrı özellikte milli ve yöresel giyimler oluşmuştur (Nas vd., 2011:246).

Türk insanının göçebe, savaşçı ve doğayla iç içe olan yaşam tarzı ve yerleşim koşulları giysilere yansımıştır. Çeşitli uygarlıkların yaşadığı Anadolu'da kültürel etkilenmeler sonucu zengin, gösterişli bir giyim şekli olduğu bilinmektedir. Geleneksel giysi ve aksesuarları Türk halkının özelliklerini, süsleme anlayışını, gelenek ve göreneklerini, yaşam tarzını, ekonomik durumlarını, kısaca Türk ulusuna özgün değerlerini geçmişten günümüze bir kültür akışı içerisinde sağlayan önemli ve kalıcı belge niteliğindedir (Sürür, 1983:7).

Türk giysi kültürü içinde Tahtacı kadın giyimi de kalitesi, motif zenginliği, canlılık ve zerafeti ile Anadolu insanının yaşam tarzını ve dünya görüşünü büyük ölçüde yansıtan bir özelliğe sahiptir.

Alevi-Türkmen topluluklarından birisi olan Tahtacılar üzerine yapılan ilk çalışmalar, özellikle yabancı araştırmacıların çalışmaları, onların dini inançlarının Sünni Müslümanlığa dayalı olmadığını, dini inançlarının belirlediği kapalı bir topluluk olduklarını dine dayalı sosyo-kültürel bir sistem geliştirdiklerini belirginleştirmekte ve tanımlamaktadır. Ancak her Tahtacı Alevi olmasına rağmen her Alevi Tahtacı değildir. Çünkü Türkmenler köken olarak farklı isimlerle anılırlar. Türkmen olan bir Tahtacı aynı zamanda Ağaçeri olduğunu vurgulamaktadır. Ağaçeri olmak yalnız Tahtacılar için özgü bir durumdur (Koca, 1999: 14).

Tahtacıların, geçimlerini ağaç kesip dilmek, kiriş ve tahta biçmekle sağladıkları için Anadolu'da genellikle ormanlık alanlarda, orman işçiliğinin yapılabildiği bölgelerde yaşamlarını sürdürdüğü ve günümüzde de göçebe hayattan yerleşik düzene geçerek bir kısmının toprağa bağlandığı bir kısmının da kendilerine daha farklı geçim kaynakları sağladığı bilinmektedir (Çıblak, 2005:125).

Tahtacıların kültürel yapılarındaki çok eski kültürel öğelerin bugünde tüm canlılığı ile yaşatılması, uzun müddet kapalı toplumlar halinde, diğer gruplara fazla karışmadan diğer kültürel baskılara karşı koyarak yaşamaya çalışmalarının sonucudur.

Tahtacı Türkmenleri, Anadolu coğrafyasında Kaz Dağları eteklerinden İzmir, Manisa, Aydın ve Muğla; oradan Antalya, Mersin, Adana ve Çukurova düzlüklerine, daha iç kesimlerde Kahramanmaraş, Kayseri ve Malatya'ya dek uzanan geniş Anadolu coğrafyasında mekân oluşturmuşlardır (Mutlu 2011:1504).

Endüstrileşme ve modern toplum yaşantısının yaygınlaşmasıyla giysi geleneği eski anlam ve önemini yitirmiştir. Ancak Anadolu'da bu yaşam tarzının etkilerinden uzak kalmış yörelerde ve toprağa bağlı kalmış topluluklarda minimal düzeyde de olsa yaşamaktadır. Ancak bu geleneğin son örnekleri, düğünlerde ve diğer törenlerde, göreneklerini yaşatmaya çalışan kırsal toplumlarda, aslına sadık kalma korkusu olmaksızın kullanılarak, aile koleksiyonlarında ve müzelerde korunarak geleceğe taşınmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında kaybolmaya yüz tutmuş bu kültür değerlerinin araştırılması günümüze ulaşılabilen örneklerinin tespit ve muhafaza edilmesi, sistemli olarak incelenmesi ve belgelenmesi gelecek kuşaklara tanıtılması açısından önemlidir.

Bu araştırmada amaç, Soma ilçesi Kozluören köyündeki Tahtacı geleneksel kadın giyimini incelemek ve tanıtmaktır.

Kozluören, Manisa'nın Soma ilçesine bağlı ve merkeze 18 km uzaklıkta bir köydür. Sivri dağın yamaçlarında bulunan köy, coğrafi olarak Ege Bölgesinin en kuzey yerleşim birimlerinden birisidir. Bir Alevi-Tahtacı köyü olan Kozluören'in 150-160 yıllık bir geçmişi olduğu bildirilmektedir. Köyün yüksekte ve ormanla çevrili olması, sanatlarını devam ettirebilmek için iyi bir fırsat sağlamış, ancak bugün tahtacılık tamamen kalkmış ve ağırlık genellikle madencilik, çiftçilik ve hayvancılığa yönelmiştir. Günümüzde de Kozluören çevresindeki kömür madenlerinin gelişmesiyle birlikte genç kuşak için yeni bir iş alanı yaratmıştır (Narlı 2001:1).

1. Yöntem

Çalışma 2012 yılı içinde yapılan gözlem, inceleme ve görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın modeli, zaman ve metot yönünden incelendiğinde betimsel bir araştırmadır.

Araştırmanın evrenini, Ege Bölgesi Tahtacı Kadın Giysileri ve örneklemini ise Manisa İli Soma İlçesi Tahtacı Kadın Giysileri oluşturmaktadır. Araştırmada giysi ve parçaları fotoğraflarla belgelenmiş, kaynak kişilerden edinilen bilgiler doğrultusunda, kültürel özellikleri tanıtılmaya çalışılmıştır.

2. Bulgular ve Tartışma/Yorum

2.1. Kozluören Köyü Geleneksel Tahtacı Kadın Giyimi

Tahtacıların özellikle de kadınların kendine has geleneksel kıyafetleri olduğu bilinmektedir. Zaman içinde az çok değişime uğradığı ve değişik yörelerde kullanılan kıyafetler arasında farklılıklar olduğu görülse de özgünlüğünü günümüze kadar koruyarak kullanıldığını konu ile ilgili araştırmalardan ve Tahtacılarla ilgili yapılan şenlik ve törenlerde kadınların giydiği yöresel giysilerden anlaşılmaktadır.

Kozluören yöresinde giyinme biçimi ve parçalarının giyilme sırası başa giyilenler sırasıyla; *goşar*, *yaşmak*, *çeki*, *tomaka* ve *ilmeçerdir*. Bedene giyilen giysi parçaları ise sırasıyla; *könçek*, *göynek*, *deyre*, *önlük* ve *kuşaktan* oluşmaktadır (Fotoğraf No:1).

Fotoğraf No: 1 Kozluören köyü tahtacı kadın giyimi

Kozluören köyü geleneksel tahtacı kadın giysileri; bedene giyilen giysiler, ayağa giyilen giysi tamamlayıcıları ve başa bağlanan giysi tamamlayıcıları olarak üç başlık altında ele alınarak aşağıda açıklanmıştır.

2.2. Başa Bağlanan Giysi Tamamlayıcıları ve Aksesuarları

Baş bağlamada öncelikle başa *goşar* giyilir ve üzerine başörtüsü (yaşmak) çene altından dolanarak bağlanır. *Yaşmak* üzerine *çeki* alına gelecek biçimde yerleştirilip başın arkasından bağlanır ve önce *tomaka* sonrada *ilmeçer* başın tepesine yaşmağa çengeli iğne ile sabitlenir (Fotoğraf No:2).

Fotoğraf No: 2 Kozluören tahtacı kadın baş giyimi

2.3. Goşar (Koşar)

Uzun bant şeklinde kadife, ipekli, kutnu, vb. kumaşlardan çift yüzlü yapılan ve alın kısmına gelecek yerlere 2-3 sıralı altın paralar dikilerek hazırlanan parçaya yörede *goşar* adı verilmektedir (Fotoğraf No:3). Geçmişte fes ya da terlik (ternik) kullanıldığı ve *goşar* parçasının fesin ya da terliğin altına giyildiği, paraların sayısının zenginlik ölçüsü olduğu, bir sıraya bir *koşar* dendiği ve terniğe kaynana kaç *koşar* altın dikerse o kadar hali vakti yerinde sayıldığı belirtilmektedir. Günümüzde ise fes ya da ternik kullanılmamaktadır.

Fotoğraf No: 3 Goşar

2.4. Koca yaşmak (yamşak)

Kadınlar başlarına pamuklu, kenarları oyali, boncuklu ya da pullu tülbent başörtüsü kullanmaktadırlar. Tülbent başörtüsüne yörede *koca yamşak* (yaşmak) denmektedir. Başa önce *koşar* giyilmekte ve üzerine *koca yaşmak* çene altından bağlanmaktadır (Fotoğraf No:4).

Fotoğraf No: 4 Koca yaşmak

2.5. Çeki

Alın çekisi ise *goşar*daki paraları örtmeyecek şekilde alın hizasında başa sarılır ve düğüm yana gelecek şekilde yaşmak başörtüsü üzerine bağlanır. Genellikle kırmızı, yeşil ve mavi renklerden oluşur. Fotoğraf no:3' deki örnek ise pembe ve mavi renklidir. Çekinin altına gelen kısmı ile bağlanan ve arkadan sarkıtılan uçları firkete

oyasıyla yapılmış pul ve boncuk süslemelidir. İpekli kumaştan yapılan alın çekisi alında renkli küçük şeritler halinde görülmektedir (Fotoğraf No:5).

Fotoğraf No: 5 Çeki

2.6. Tomaka

Yörede kadınların başlarına bağladıkları çeki üzerine sabitlenerek takılan ve *tomaka* adı verilen bir baş takısıdır. Başın sağ ve sol yanından çene hizasına kadar sarkıtılan büyük gümüş paralar takılı iki ayrı parçadır. Tomaka yapımının zorluğu ve pahalıya mal olması dolayısıyla her geline takılmadığı söylenmektedir.

Tomaka'yı genellikle varlıklı Tahtacı ailelerin gelinlerine taktığı ve kızlıktan gelinliğe geçişi temsil ettiği belirtilmektedir. Çok varlıklı aile kızları evlenmeden de çok özel durumlarda takmaktadırlar. Günümüzde maddi imkânsızlıklardan dolayı bafon (gümüş görünüşünde bir maden alaşımı) ile yapılmaktadır.

Tomakanın eski örneklerinin gümüşten yapıldığı ve içinde üç adet üçgen bulunduğunu bildirilmektedir. Dış üçgenlerin ortasında yeşil taş, iç üçgenin ortasında ise kırmızı taş bulunur. Taşların altındaki dokuz bezeme süsün Oğuz boylarını simgelediği söylenmektedir (Tamay, 2009:110) (Fotoğraf No:6).

Fotoğraf No: 6 Tomaka

2.7. İlmeçer

Bir şakaktan diğer şakağa çene altından dolandırılarak uzanan kumaşa dikilen boncuk dizisi olarak tanımlanmaktadır. Örnekte kumaş üzerine pul ve boncuk ile süsleme yapılmıştır. Kadınların çene altından geçirip başın iki tarafına tutturdukları boncuk vb. şeylerle süslü ip şeklinde tanımlanan *ilmeçer tomakadan* sonra başın tepesine yerleştirilerek ve yanlardan toplanarak arkada çengelli iğne ile tutturulur. Bunların üstüne “Tomaka” denilen gümüş zincir ve paralardan oluşmuş alınlık takılır (Fotoğraf No:7).

Çok çeşitli gümüş tomakalar ve gümüş olmayan alınlıklarında bulunduğu ve bunlara da *ilmeçel* dendiği belirtilmektedir. (Aksoy, 2004: 61).

Fotoğraf No: 7 İlmeçer

2.8. Karanfil kolye

Boyuna rengârenk karanfil ve boncuklardan yapılmış kolye takılır. Mavi ve beyaz boncuklar arasına ikili karanfillerin dizilmesiyle oluşturulmuştur.

Fotoğraf No: 8 Karanfilli kolye

3. Bedene Giyilen Giyim Parçaları

Bedene giyilen giysi parçaları giyiniş sırasına göre incelendiğinde önce könçek giyilir. Daha sonra könçek üzerine göynek, göynek üzerine ise deyre giyilir. Önlük ve kuşak deyre üzerine bağlanır.

3.1. Könçek

Parlak kumaştan yapılan şalvara verilen isimdir. Ayak bileklerine ve beline lastik geçirilir. Ten üzerine giyilmektedir (Fotoğraf No: 9). Türkmen köylerinde şalvara

könçek adı verildiği belirtilmektedir (Tansuğ, 1982: 41). Bedenin alt kısmına giyilen giysi parçasıdır.

Fotoğraf No: 9 Könçek

3.2. Göynek

Göynek, beyaz renkli, uzun kollu olup boyu kadının ayak bileklerinin bir karış yukarısına kadardır. Geçmişte el dokuması bürümcük kumaştan yapılan göynekler günümüzde ince, bol dökümlü ipek vb. kumaşlardan yapılmaktadır. Yanlarındaki yırtmaçların ve eteğinin kenarlarına pul ve boncuklarla süslemeler yapılır. Alt yanları deyrenin altından görüldüğü için genellikle boncuk ve pullarla süslenir. Boncuk ve pullar düz bir çizgi şeklinde sırayla dikilir. (Fotoğraf no:10). Könçek üzerine bedene giyilen göynek, deyre (üç etek) içine giyilir.

Fotoğraf No: 10 Göynek

3.3. Deyre

Deyre, diğer adıyla, “üç etek”, Tahtacı kadın giyiminde başlıktan sonra gelen en önemli giyimdir. Uzun kolludur. Bele kadar olan kısmın ön tarafı açık, belden sonra üç parça halinde yanlardan yırtmaçlı olarak saten, kutnu gibi parlak kumaşlardan yapılır. Deyre'nin kol, etek, ön ve arka kısımlarıyla, yanlardaki parçaların iç kısımlarına pul, sim ve paralarla işlemler yapılır. Deyre'nin içi ince pamuklu kumaşla astarlanmıştır. (Fotoğraf no:11). Genellikle deyre, könçek ve önlük kumaş ve renkleri birbiriyle uyumludur.

Fotoğraf No: 11 Deyre

İşlemler, deyrenin arkasında ve yandaki parçaların iç kısımlarında biraz daha abartılı ve fazlaca kullanılır. Çünkü yanlardaki parçalar iç yüzeyler dışa gelecek şekilde arkaya doğru çapraz toplanarak bel bağı ile yardımıyla arkadan bağlanırlar. Tahtacı Türkmenlerinde Alevi inançlarına göre sayıların ve renklerin kutsallığı bilinmektedir. Bu sayılardan sadece araştırmayla ilgili olan 3 sayısının anlamı incelendiğinde Alevilerde Allah, Muhammed, Ali üçlemesinden çıktığı, en yaygın inancın da bu olduğu söylenmektedir (Özhan, 1984:291).

Ön eteklerin arka eteğin üzerinde çaprazlama olarak bağlandıktan sonra oluşturduğu anlam da yine üçler (Allah, Muhammed, Ali) olarak yorumlanmaktadır (Fotoğraf no: 12).

Fotoğraf No: 12 Deyrenin arkada çaprazlama olarak bağlanması

3.4. Önlük

Deyrenin üstünden, ön tarafa ve aşağıya sarkacak şekilde belden bağlanır. Önlükte yine pul, boncuk ve paralardan yapılmış süslemeler bulunmaktadır. Çoğunlukla, parlak kumaşlar tercih edilir. Kenarları pullu firkete oyası ile süslüdür. (Fotoğraf no:13). Önlüğün kumaş deseni genellikle geniş çizgilidir.

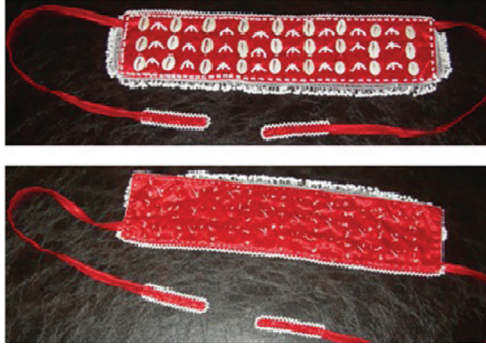

Fotoğraf No: 13 Önlük

3.5. Kuşak (bel boncuğu kuşak)

Yapılırken kadınları en çok uğraştıran parçadır ve ustalık ister. Bele iki kez dolanacak kadar uzunlukta, el genişliğinde herhangi bir kumaştan yapılır. Bu kuşak deniz kabukları ile yapılır. Adı geçen deniz kabuklarına çılıkak, göz boncuğu, tazı boncuğu gibi adlar verilir. Deniz boncukları üçerli sıralanamıştır. Deniz kabukları suyun, ayın, doğurganlığın simgesi olarak kabul edilir (Oğuz, 1982:46). Aynı zamanda deniz

kabukları ve inciler kederden korur, üretkenliği simgeler (Eiade, 1992:142). Anadolu giyim kuşamında Türkmenlerde deniz kabukları 3,5,7,12 gibi sayılarla yerleştirilir (Özhan, 1984:297). Deniz kabuklarının arasındaki beyaz boncuklarda kaz ayağı motif şeklinde dikilmiştir (Fotoğraf no:14).

Fotoğraf No: 14 Kuşak

Fotoğraf No: 15 Beşinci Tahtacı Şenliği -İzmir

4. Sonuç

Türk toplumu yüzyıllar boyu zengin bir giyim kültürüne sahip olmuştur. Bu zenginlik, giyim biçimlerinde olduğu kadar giyim malzemelerinde de kendini gösterir. Anadolu'nun geçirdiği çeşitli dönemler, uzun tarihsel geçmişi, Orta Asya etkisi, başka kültürlerle teması da giyim çeşitliliğinde ve zenginliğinde geniş rol oynamıştır. Farklı tarımsal düzeyde olan toplumlarda giyimde de farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Bu farklılıkların oluşmasında yöresel gelenekler, bireylerin kendilerine göre beğenileri, bölgenin çevreyle komşuluk ilişkisi, iklim özellikleri, etnik grupların varlığı ve sosyoekonomik yapı vb. gibi durumlar neden olmuştur.

Manisa İli Soma ilçesi Kozluören yöresi Tahtacı kadın giyiminde baş giyilenler sırasıyla; goşar, yaşmak, çeki, tomaka ve ilmeçerdir. Bedene giyilen giysi parçaları ise sırasıyla; könçek, göynek, deyre, önlük ve kuşaktan oluşmaktadır.

Tahtacı kadınları genellikle üç etek giymektedirler. Renk tercihleri al ve mavi üzerine yoğunlaşmıştır. Kadınların başlarına kenarları pullarla süslenmiş başörtüsü bağladıkları ve alınlarında bir dizi halinde sarı renkli olan teneke pul taktıkları ve bu sarı tenekelerin aslının altın ve gümüş olduğu bilinmektedir. Alta giyilen şalvar (don) geniştir. Önlük ve bele pamuklu, bazen püsküllü kuşak takılır ve üstüne de mintan giyinir. Mintan (göynek) beyaz renkli ve düğmeli olarak tercih edilir. Tahtacı kadınlarının yüzlerinin açık olduğu fakat baş giysileri ve örtülerin çeneden sarıldığı görülmektedir. Ayrıca giyilen gömlek dize kadar sarkmaktadır.

Geleneksel giyim kuşam açısından, Tahtacı Türkmen kadın giysileri renk ve desen yönünden zengin bir kompozisyon oluştururlar. Bu kompozisyon doğadaki renklerden ve şekillerden oluşturulmaktadır. Bu nedenledir ki söz konusu giysiler günümüze dek yaşatılabilmektedir. Bu kapsamda henüz yok olmamış giysi örneklerinin ortaya çıkartılarak fotoğraflanması, incelenip, tespit edilip, tanıtılması gelecek kuşaklara aktarılması açısından önem taşımaktadır.

Bütün bölgelerde olduğu gibi Soma İlçesi Kozluören köyünde de geleneksel giyim tarzı değişikliğe uğramış, günün koşullarına göre yön değiştirmiş ve modernleşmiştir. Yoğun tüketim, gösteriş ve moda gibi nedenler sonucunda kent giyimi toplulukların ortak giyim şekli olmuştur. Ancak Tahtacılar, topluluk olarak geleneklerine bağlılıklarını sürdürmek ve gelecek kuşaklara aktarabilmek için geleneksel giysilerini de unutmamışlar özel gün giysisi olarak kullanmaktadırlar. Özellikle Cem törenleri, kına ve düğünlerde hem düğün adetlerini uygulayarak hem de geleneksel giysilerini giyerek eski kültürlerini yaşatmaya çalışmaktadırlar. Giyim kuşam parçalarının oluşturulmasında ve süslemesinde kullanılan malzemeler, uygulanan teknikler, seçilen renkler ve motifler, Türkmen ve Alevi kültürlerinin harmanlanması ile oluşmuş, yöreye özgü uygulamalar taşımakla birlikte köklü bir kültür tarihinin izlerinin sürekliliğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak; hangi tür toplumda olursa olsun giyim, vazgeçilmez bir kültür öğesidir. Özellikle milli kültürün bir parçası olması nedeniyle de özellikle geleneksel olanın korunması gerekir. Bu nedenle yöresel kıyafetlerin müzelerde koruma altına alınması, saklanması, bu örneklerin bire bir yeni kopyaları yapılarak sergilenmesi iç ve dış turizm açısından da önemli olacaktır.

Kaynakça

- AKSOY, M. (2004). “Aydın yöresi (Yörük-Türkmen-Alevi) kadın giysi ve takıları araç ve gereçleri giyim ve kuşamı”. www.aydinfolkloru.com/kitappdf/kitap3/33.pdf. Erişim tarihi: 20.02.2013.
- ÇIBLAK, N. (2005). “Halk Kültüründe Değişimin Mersin Tahtacıları Halk Kültürü Örneğinde Değerlendirilmesi” *Halk Kültüründe Değişim Uluslararası Sempozyumu Bildirileri*. 17-19 Aralık 2004. İstanbul: Motif Halk Oyunları Yayınları:124-137.
- ELİADE, M. (1992). *İmgeler ve Simgeler*. Ankara: Gece Yayınları.
- ERDEN, A. (1998). *Anadolu Giysi Kültürü*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- KOCA, E. (1999). *İçel İli Tarsus İlçesi Tahtacılar Geleneksel Kadın Giysileri ve Çağdaş Tasarımlar*. Yayınlanmamış Sanatta Yüksek Lisans Tezi. Ankara: GÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü
- MUTLU, K., H. (2011). “Balıkesir ve Batı Anadolu Yöresi Tahtacı Türkmenleri” *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, (6):1, 1503-1511.
- NARLI, D. (2011). “Kozluören köyünde adet ve gelenekler.” www.kozluoren.com. Erişim tarihi:11.12.2013.
- NAS, E., ÇELEBİLİK, G. ve DEMİRBAŞ, A. (2011). “Tokat Nebiköy Yöresel Kadın-Erkek Giyiminde Alevilikteki Üçleme, Dört Kapı-Kırk Makam ve On İki İmam Kavramlarının Yansımaları” *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 60: 245-264.
- OĞUZ, B.(2002). *Türk Halkının Kültür Kökenleri II*. İstanbul: Aydınlanma Vakfı Yayınları.
- ÖZHAN, M. (1984).“Türkmenlerde Kadın Giysileri ve Giysilerde Dini İnançların Etkisi” *1. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri*. 18-21 Kasım 1981. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları: 291-300.
- SEZEN, E., A. (2008). “Manisa Muradiye'deki Tahtacı Kıyafetleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 47: 179-184.
- SÜRÜR, A. (1983). *Ege Bölgesi Kadın Kıyafetleri*. İstanbul: Akbank Yayınları.
- TAMAY, S. (2009). *Tahtacı Semahları ve Mengi (İnceleme ve Metinler)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: EÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü
- TANSUĞ, S. (1982). “Anadolu’da Türkmen ve Yörük Kadın Giyimleri”. *Sanat Olayı*, 13, 40-51.
- TANSUĞ, S. (1985). *Türkmen Giyimi*. İstanbul: Akbank Yayınları.

Kaynak Kişi

Gülsün Can, Kozören köyü / SOMA